

MANDAL CASTINGS AS
Postboks 173
4502 Mandal

Oslo, 17.12.2021

Deres ref.:
Ezekiel Hoy

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2021/8908
2021.0343.miljodir

Saksbehandler:
Thor Jostein Dahlstrøm

Rapport etter tilsyn 25. november 2021

Denne rapporten omhandler forhold som ble avdekket under tilsyn ved MANDAL CASTINGS AS (virksomhetsnummer: 971733969).

Rapporten består av fire deler:

- Del 1: Resultatet av tilsynet, og hva dere må gjøre
- Del 2: Miljødirektoratets vurdering og begrunnelse
- Del 3: Informasjon om tilsynet
- Del 4: Annen informasjon

Del 1: Resultatet av tilsynet, og hva dere må gjøre

Denne delen gir en oversikt over resultatet av tilsynet og hva dere må gjøre til gitte frister. Nærmere beskrivelse er gitt i [del 2](#).

Miljødirektoratet avdekket avvik som dere må rette snarest

Miljødirektoratet avdekket følgende avvik under tilsynet:

- Avvik 1: Virksomheten har disponert avfall ulovlig
- Avvik 2: Virksomhetens internkontroll knyttet til avfallshåndtering er svært mangelfull
- Avvik 3: Virksomhetens avvikshåndtering knyttet til avfall er mangelfull

Avvik er manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

MANDAL CASTINGS AS må snarest rette opp avvik. Dere må sende Miljødirektoratet en skriftlig tilbakemelding som viser hvordan avvik er rettet innen 31. mars 2022.

Dere må betale gebyr

MANDAL CASTINGS AS må betale et gebyr på 33 800 kr for tilsynet.

Vi ber om tilbakemelding fra dere på epost

Vi ber om at dere sender all skriftlig tilbakemelding til post@miljodir.no. Merk svaret med saksnummer 2021/8908 og tilsynsnummer 2021.0343.miljodir.

Del 2: Miljødirektoratets vurdering og begrunnelse

Avvik 1: Virksomheten har disponert avfall ulovlig

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- forurensningsloven § 32

Beskrivelse av krav

Den som produserer næringsavfall, skal sørge for at avfallet blir brakt til lovlig avfallsanlegg eller gjennomgår gjenvinning, slik at det enten opphører å være avfall eller på annen måte kommer til nytte ved å erstatte materialer som ellers ville blitt brukt.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Under tilsynet ble det informert om at virksomheten har disponert ca. 600 tonn sandholdig avfall per år. Se mer om avfallet under andre forhold.

Avfallet har ikke blitt levert til lovlig mottak, men virksomheten opplyste om at det er benyttet til andre formål som erstatning for masser som ellers ville blitt brukt. Mandal Castings har ikke sikret at avfallet har gjennomgått gjenvinning og egnet seg til bruksformålet i følgende saker:

- Blandet sand er de siste fem årene blitt benyttet som tilsats til myrjord i et jordforbedringsprosjekt. Mandal Castings AS hadde imidlertid ikke etablert risikobaserte rutiner for å sikre at forutsetningene for at massene skulle egne seg til formålet. For eksempel hadde de ikke rutiner for mekanisk bearbeiding og avdamping av flyktige forbindelser, kontrollfunksjoner som stikkprøvetaking, knusing og levering av uniform, ren sand. Det ble observert på området der avfallet har blitt gravd ned at sanden inneholdt enkelte gjenstander og ikke var fullstendig knust. Det var ikke etablert rutiner for kontrollert og nøyaktig innblanding i jord. Kun en av tre fraksjoner i sandblandingen, furansand kan være egnet for bruk i jordforbedring, men de to andre fraksjonene i sandblandingen var ikke skilt ut før bruk. Sandblandingen har blitt blandet inn i myrjord, og ikke i kompostbasert jordblanding. Furansand er ikke registrert i Mattilsynets register blant jordforbedringsprodukter, inngår ikke som råvare i registrert jordforbedringsprodukt hos kunden (bonden/entreprenøren), og furansandavfallet er ikke del av bondens godkjente gjødselplan.
- Virksomheten har også informert om at de i tidligere tider har levert sandblandingen som fyllmasser til blant annet golfbaner og privatpersoner. For å kunne gjenvinne fyllmasser må de kunne klassifiseres som ikke forurensete masser / ikke forurenset grunn med krav beskrevet i forurensingsforskriften §2-3 a og vedlegg 1. Virksomheten hadde ikke gjort tilstrekkelige vurderinger av dette.

Virksomheten informerte om at de ikke kjente til at sandavfallet hadde blitt levert og benyttet til andre bruksformål enn de listet ovenfor.

Før og under tilsynet har det også kommet informasjon om annen ulovlig avfallsdisponering fra virksomheten.

- På den samme eiendommen som sandavfallet er blandet i jord som jordforbedring har det også blitt fotografert andre avfallsfraksjoner, med blant annet mur, murstein, trevirke og isolasjon. Virksomheten informerte om at avfallet måtte stamme fra demoleringen av en av deres bygninger med en teglsteinsovn. De kjente ikke til hvorfor eller hvordan avfallet havnet sammen med sandavfallet på jorden.
- På en annen eiendom er det fotografert flere hauger med sandavfall, tilsynelatende iblandet enkelte andre avfallstyper. Virksomheten opplyste om at det ser ut til å være deres sandavfall. De kjente ikke igjen de andre avfallsrestene og mente det kan ha kommet fra andre steder enn Mandal Castings. Virksomheten opplyste om at de ikke hadde avtale med grunneieren og ikke kunne redegjøre for hvorfor avfallet deres har havnet der. De antok at avfallet må ha blitt levert dit for 10-15 år siden.

Mandal Castings opplyste om at de ikke kjente til andre tilfeller av ulovlig avfallsdisponering fra deres virksomhet.

Avvik 2: Virksomhetens internkontroll knyttet til avfallshåndtering er svært mangelfull

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- internkontrollforskriften § 5 andre ledd nr. 1
- internkontrollforskriften § 5 andre ledd nr. 6
- internkontrollforskriften § 5 andre ledd nr. 7
- internkontrollforskriften § 5 andre ledd nr. 8
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven punkt 10.1 og 10.2

Beskrivelse av krav

Virksomheten skal sørge for at de lover og forskrifter i helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen som gjelder for virksomheten er tilgjengelige, og ha oversikt over de krav som er av særlig viktighet for virksomheten.

Virksomheten skal kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene.

Virksomheten skal iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.

Virksomheten skal foreta systematisk overvåkning og gjennomgang av internkontrollen for å sikre at den fungerer som forutsatt.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Avvik 1 demonstrerer at virksomheten ikke har tilstrekkelig kjennskap til avfallsregelverket og har hatt mangelfull kontroll med sin håndtering og levering av avfall. Virksomheten kunne ikke under tilsynet fremlegge skriftlige risikovurderinger for håndtering og levering av avfall.

Videre ble det ved gjennomgang av virksomhetens rutiner for håndtering av næringsavfall observert at rutinen er mangelfull. For eksempel manglet furansandavfall og de andre fraksjonene i sandblandingen fullstendig, og det var derfor ingen beskrivelse av hvordan disse fraksjonene skal håndteres og leveres /brukes korrekt. Rutinen beskriver ikke hvordan avfallet skal lagres trygt og angir ikke hvordan virksomheten skal sikre at avfallet deres blir levert til lovlig mottak eller gjennomgår gjenvinning, slik at det enten opphører å være avfall eller på annen måte kommer til nytte ved å erstatte materialer som ellers ville blitt brukt.

Virksomheten opplyste om at de ikke har rutiner for systematisk gjennomgang av egen internkontroll så som rutiner og risikovurderinger knyttet til avfallshåndtering. Det ble opplyst om at virksomheten undersøkte muligheten for å benytte furansandavfall som jordforbedringsprodukt i 2009. Konklusjonene fra undersøkelsen viste at bruksformålet, på den tid kunne være mulig dersom virksomheten fulgte opp en rekke forutsetninger knyttet til alt fra risikovurderinger om innhold av miljøgifter til korrekt mekanisk behandling og innblanding i kompostbaserte jordblandinger. I etterkant av undersøkelsene har regelverket blitt endret og myndigheten er flyttet fra Landbrukstilsynet til blant annet Mattilsynet. Virksomheten kunne under tilsynet ikke dokumentere at forutsetningene hadde blitt implementert i deres internkontroll og heller ikke at de hadde kjennskap til de endringene i regelverket og forvaltningsområdet. Et annet eksempel er at det under befaring hos virksomheten ble observert at sandavfallet lagres utendørs uten værbeskyttelse og nære elven. Det var ikke barrierer mellom jord/gjørmeg og sandavfallet, og det kunne se ut til å være risiko for at avfallet kan føres med vinden eller renne av til elven. Dette var heller ikke risikovurdert.

Virksomheten fikk avvik på mangelfull internkontroll knyttet til farlig avfall i Miljødirektoratets tilsyn med virksomheten 26. mai 2020. Avviket har flere likhetstrekk med dette avviket som gjelder generelt avfall. Vi påpeker at tilsyn ikke dekker alle virksomhetens aktiviteter, og at vi forventer at virksomheten selv følger opp det som avdekkes i våre tilsynsrapporter med helhetlige vurderinger av deres aktiviteter og tilknyttet internkontroll.

Avvik 3: Virksomhetens avvikshåndtering knyttet til avfall er mangelfull

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- internkontrollforskriften § 5 andre ledd nr. 7

Beskrivelse av krav

Virksomheten skal iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Virksomheten ble kjent med forholdene beskrevet i avvik 1 i mars 2021. Under tilsynet den 25. november informerte Mandal Castings om at de nå leverer alle de relevante avfallsfraksjonene til lovlig avfallsmottak, men de hadde ikke fulgt opp de nevnte forholdene med en systematisk avvikshåndtering. For eksempel mangler:

- dokumentert vurdering av årsaken til bruddene i avvik 1, samt etablering av nødvendige planer, tiltak og rutiner for å sikre at liknende overtredelser av krav ikke skjer i fremtiden.
- Dokumenterte vurderinger og undersøkelser av forurensningsfaren ved avfallet benyttet til jordforbedring og masseutfyllinger

Vedtak om gebyr

Miljødirektoratet vedtar at MANDAL CASTINGS AS må betale et gebyr på 33 800 kr for tilsynet. Dette tilsvarer sats 1 for tilsyn av inntil en dags varighet og er gitt på bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk. Vedtaket er gitt med hjemmel i forurensningsforskriften § 39-7.

Dere vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen.

Miljødirektoratet er pålagt å ta gebyr for tilsyn på forurensningsområdet. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Vi viser til varsel om gebyr 25. november 2021 og til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Dere har rett til å klage

Vedtaket om gebyr kan påklages, jf. § 28 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og sendes til Miljødirektoratet. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsatt ovenfor må betales inn. Dersom vi tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

Del 3: Informasjon om tilsynet

Gjennomføring av tilsynet

Tilsynet er gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Vår hjemmel til å føre tilsyn er forurensningsloven § 48. Rapporten gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av MANDAL CASTINGS AS sitt miljøarbeid eller miljøstatus.

Fra Miljødirektoratet deltok

- Thor Jostein Dahlstrøm
- Katarina Enevoldsen

Fra MANDAL CASTINGS AS deltok

- Jan Kåre Helle
- Ezekiel Hoy
- Rune Skofteland

Anlegg kontrollert

Følgende anlegg tilhørende MANDAL CASTINGS AS ble kontrollert under tilsynet:

- Mandal Castings AS, Lindesnes

Tema kontrollert

Følgende tema ble kontrollert knyttet til Forurensende aktivitet:

- Internkontroll
- Produsentansvar avfall

Regelverk

Tilsynet omfattet følgende regelverk:

- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften)
- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven

Fremlagt dokumentasjon

Fremlagt dokumentasjon som ble benyttet for å verifisere faktiske forhold under tilsynet:

- Notat datert 17.03.2021: Utnyttelse av furansand i jordblandinger, - risikovurdering, forutsetninger og forslag til dokumentasjon og kvalitetsoppfølging
- J&J Analyser ANS. Benyttede standarder for analyser i våre rapporteringer til Mandal Castings. 13. november 2009
- Miljøstyrings prosedyre. Avfallshåndtering P-2. Sist revidert 30.02.20
- Analyseresultater fra Maren Miljøservice AS. 25.11.2021.
- Analyseresultater fra Eurofins for perioden 31.05.2021-13.07.21
- Terramarine: KARAKTERISERING, HÅNDTERING OG UTNYTTELSE AV AVFALLSFRAKSJONER FRA MANDAL CASTINGS AS. 2021.12.16
- Utskrift levering av deklartert farlig avfall i avfallsdeklarering.no

Del 4: Annen informasjon

Andre forhold

Tilsynet ble initiert på bakgrunn av henvendelser til Miljødirektoratet, og påfølgende dialog mellom Miljødirektoratet og Mandal Castings i mars 2021. Miljødirektoratet konkluderte med at virksomhetens disponering av avfall som jordforbedringsmiddel ikke var i tråd med regelverket, og påla virksomheten å stoppe aktiviteten. På tilsynet har Mandal Castings opplyst om at de umiddelbart stoppet all levering av sandblandingen inntil de hadde fått på plass en basiskarakterisering. Deretter har sandblandingen ifølge virksomheten blitt levert til deponi med tillatelse til mottak av denne typen avfallsfraksjoner.

Avfallet som omtales i tilsynsrapporten er en blanding av følgende tre fraksjoner.

- Såkalt Furansand (denne kan muligens benyttes til jordforbedring dersom en rekke forutsetninger følges opp)
- En blanding av regenerert sand med bindemiddel og nysand med bindemiddel
- Ovnsforing fra rensing av øse (betong og sand). Sistnevnte utgjør kun en mindre del av avfallsstrømmene fra bedriften.

Dere har anledning til å kommentere på rapporten

Dere har anledning til å kommentere på faktiske feil i denne rapporten. Eventuelle kommentarer må sendes Miljødirektoratet innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Rapporten vil være offentlig tilgjengelig

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via Miljødirektoratets postjournal på www.miljodirektoratet.no, i tråd med offentlighetsloven.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Henning Gøhtesen
seksjonsleder

Thor Jostein Dahlstrøm
tilsynsleder

Kopi til:

- Mattilsynet
- Lindesnes Kommune